

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XIV. Vacuus ab affectibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

CAP. XIV.

Vacuus ab affectibus.

Proprias Iudicis virtutes iustitiam, fortitudinem, patientiam aduersarij singulis prauis quidam affectus oppugnant, a quibus ne expugnetur numquam nimium cauere potest. Non rectè perspicit oculus cui vitrum colore aliquo tinctum obicitur. non rectè de gustibus iudicat lingua febricitantis, inundata amarum humoribus: ad solis obiectum alios in iride & vitris quibusdam aspiciuntur colores, quam rebus ipsis insunt. Ira sanè Iudex occupatus affectibus, non causas, non res ipsas, non Iura litigantium perspicit, agnoscitve, vt verè se habent, sed vt per obiectos affectus, intellectui & Iudicio sistuntur, infecti alienis coloribus. Quare rectè antiqui Iustitiam cæcam obnuptamque pingebant, ne per obiectum personarum aliæ a vero apparerent causæ, sed ad oculos mentis solæ negotij species transmitterentur. Vnde Sap. a. 9. *Constituisti hominem, vt disponat orbem terrarum in equitate & iustitia, & in directione cordis iudicium iudicet, non oculorum.* Olim constat Iudices ex consensu dari consuetos. Cicero in *Cluent.* l. 80. *D. de Iud.* vtriusque tamen. nam vetitum est eum Iudicem dari, quem pars altera nominatim petierit. l. 47. *eod.* quo æquè vtriusque amicus, inimicusque sit, nullaque propensioris in alterum animi suspicio. Etenim *quatuor modis peruertitur humanum iudicium: Timore; dum metu potestatis alicuius veritatem loqui pertimescimus. Cupiditate; dum premio animam alicuius corrumpimus. Odio; dum contra quemlibet aduersarium molimur. Amore; dum amico vel propinquo complacere contendimus. c. quatuor. i. i. q. 3.* Amor, odium, & proprium modum faciunt Iudicem sepe verum non cognoscere. Arist. l. 1. *Rhet. ad Theod. c. 1.* Igitur si contingat delegari quem Iudicem in causa amici, semper meminerit, vt dumtaxat, amicus sit vsque ad aras Iustitiæ. Optimè Cicero *lib. 3. offic.* Iudicaturum de amici causa exuere personam amici, induere Iudicis. non ille admittet questiones pro amico, quas inconditi aliqui indigentant, & in quibus gratiæ locum faciunt. quas rectè infectatur Scriban. *Politic. lib. c. 9.* Christianè idem Ethnicus Cic. *eod. lib.* Cum iudici dicenda est sententia, meminerit se Deum habere testem. Non ille in Iudicio affectus admittit, non acceptionem personarum. Inde solemnitas illa breuiculis sententiarum

1.

Affectus
obcecant.

.4

in tribu
posuit
in hunc

.7

2.

Amicus pro
amico Iu-
dex vsque
ad aras.

3.

Deum pro
oculis solū
habeat.

rum Ecclesiasticarū more maiorum inferi affueta, *Solum Deum & Iustitiam prae oculis habentes. ex. c. 1. de sent. in 6.* Iterum Cicero: *Illud est hominis magni & sapientis, cum illam iudicandi causā tabellam sumpserit, non se putare esse solum, neque sibi quodcumque cupierit licere, sed habere in consilio legem, religionem, aequitatem; libidinem autem, odium, & inuidiam, metum, cupiditatesque amouere: maximeque aestimare conscientiam mentis suae, quam à Deo accepimus, quae à nobis diuelli non potest; quae si optimorum consiliorū atque factorū testis in omni vita nobis erit, sine ullo metu, summa etiam cum honestate viuemus.* Dignum memoriae Thomae Mori exemplum, cui ad mortem eunti cum obtutus quidam, quod contra eum olim iudicasset, exprobarret; percunctatus quis esset, respondit se causae meminisse, atque tum ita iudicasse, ut nunc faceret, cum in promptu ultimo Iudici rationē daturus esset. *O utinam omnes ita Iudices! utinam semper meminissent supremae comminationis! Ego Iustitias iudicabo. Psal. 74. ille scilicet, cui quasi pannus menstruat. & uniuersae Iustitiae nostrae. Isai. c. 64. Pulchrè noster Imp. Iust. const. 26. de Praetore Thraciae; Magistratus, inquit, nostros conuenit, cum officia suscipiunt, animā suam deuouere Deo, & pueri subditos nostros aequitate, & Iustitiā, ab omnibus sordibus, inimicitis, gratiā remotissimos. & iterum:*

4. *Nemini omnino oportet eos succumbere, neque si insigni aliqua uita sit dignitate praeditus, neque si opibus abundet. Propterea enim grauioribus uiris, & auctoritate plenis, eiusmodi tradimus officia: ne quid necesse habeant remittere his, qui opibus suis freti, aliis uelint inferre iniuriam. Obnubilare enim solent oculos Iudicum aspectus potentum: multò maxime suorum principum. contra quos nisi euidentis sit causa, raro iudicatur. Multi, enim, colunt personam potentis. Prou. 19. à qua se efferendos sperare possunt. Ut pote mens potentiae uida, nec abstinere nouit à petitis, nec gaudere concessis, nec pietati adhibere consensum. Leo c. 16. d. 77.*

5. *Ideoque prudentissimè Rex Cath. Ferdinandus consiliariis suis praescripsit, ut cum causae Iustitiae ambigua videretur, contra se, fiscumque suum pronuntiarent. Non puto, inquit Modestini. l. 10. D. de Iur. fisci delinquere eum, qui in dubiis questionibus contra fiscum facillè (nota) responderit. Vnde laudatur Marcus Anth. Phil. Imp. quod in causis compendij iudicans fisco numquam fauit. Iul. Capit. in eod. & ad Traian. Plin. in Panegyri. Quae praecipua tua laus est, saepius vincitur fiscus, cuius mala causa numquam est, nisi sub bono Principe. Quisquis metu cuiuslibet potestatis ueritatem occultat, iram Dei super se prouocat: quia magis timet hominē, quam Deū. August. ad Casul. c. quisquis. 11. q. 3. Oportet Iudicem causam merito discernere,*

non

non gratia, neque sic recipere faciem potentis, ut contristet contra Iustitiam pauperem: neque pro paupere auferre Iustitiam à potente. Iud. l. 2. c. 5. Quare rectè Ariopagitæ cæci erant, seu de nocte iudicabant. Quia cognoscere personam in Iudicio non est bonum. Prou. 24. Deut. 16. Eccl. 42. & iusti Regulam Canones scribunt, In iudiciis non est acceptio personarum habenda. c. in Iud. de Reg. Iur. in 6. appositè apud Poëtam, Rex Iuppiter omnibus idem. Tros Rutulusve fuit nullo discrimine habebat. & Deut. 1. Quod iustum est iudicate, siue ciuis ille sit, siue peregrinus, nulla erit distantia personarum, ita paruum audietis, ut magnum. Ideò Iudex tamquam mediator, quòd se utrique parti medium dare, utrumque audire, cuique suum tribuere debeat, nullo personæ respectu. Arist. l. 5. eth. c. 4. q. 3. Statera dolosa abominatio est apud Dominum, & pondus æquum voluntas eius. Prou. 11. qui autem aliter, inquit Beda in eum locum, causam pauperis, aliter sodalis, aliter audit ignoti; statera utique laborat iniqua. Hanc primam legem in amicitia Lelius apud Cicer. sancit, ut neque rogemus res turpes, neque faciamus rogati: nulla enim est excusatio peccati, si amici causâ peccaueris. At verò, quia affectus excæcant, ne vel improuidi labantur, probi & modesti Iudices se solent excusare, quando manifestum est, alteram apud eos partem gratiâ preualere. Cic. lib. de Orat. Querendi ergo sunt Iudices, de alterutra parte dari non possunt, quia studiis veritas impeditur. Optat. Mileuit.

6.
Vniuersim
sine exce-
ptione per-
sonarum.

CAPVT XV.

Muneribus abstinent.

Affectum maximè conciliant munera, excæcant oculos sapientum, & mutant verba iustorum. Deut. c. 16. Exod. c. 23. Eccles. 26. Psal. 14. Isaiæ 33. Prou. 15. Expugnant etiam illos, quibus robur, & æs triplex circa pectus. Placant hominesque, deosque. exprimit Plautus in Cilleb. Inde in amicitiam insinuauit, cum matre, & mecum simul, blanditiis, muneribus, donis. Remouendâ igitur à Iudice quàm longissimè. Rectè antiqui imaginè Iustitiæ manibus orbam pinxerunt. Optimè Vates Diuinus, Ps. 47. Iustitia plena est dextera tua.

Laudatur Pescennij Nigri Principis Romani, qui Iudicibus publica salaria instituit, memorabile dictum: Iudicem nec dare quicquâ debere, nec accipere. Rectè Iust. de Mand. Princ. C. 1. Oportet igitur te purè sumentè administrationè, & sine omni suffragio, pr. e omnibus aliis mundas seruare Deo, nobisq; & legi manus, & nullu cotingere lu-

1.
Munerum
vis.

2.
Ideo sala-
ria Iud. ex
publico.